

Lausunto

09.08.2024

Asia: VN/13118/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lakiluonnoksen mukaan on tarkoitus lyhentää korvusaikaa hyvinvointialueille maksetusta valtionkorvauksesta kansainvälisen ja tilapäisen suojelun saavien henkilöiden täydentävästä ja ennalta ehkäisevästä toimeentulotuesta. Kyseessä olevan lakiluonnoksen tavoite on säästää julkisia menoja, edistää työllisyyttä ja nopeuttaa kotoutumista.

Esitetty lakimuutos vaikeuttaisi hyvinvointialueiden taloustilannetta entisestään ja esityksessä mainitut tavoitteet eivät toteutuisi. Hyvinvointialueen ja kunnan kotoutumisen edistämisen mahdollisuuksia vähenisi. Näin ollen Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue ei puolla esitettyä lakimuutosta.

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tukimuoto ja se maksetaan toimeentulotukilain mukaisesti, kun yksilön tai perheen muut etuudet tai palkkatulot eivät riitä yksilön ja perheen elämiseen. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo. Toimeentulotuki maksetaan perhekohtaisesti ja näin ollen se vaikuttaa myös lasten tilanteeseen. Täydentävää ja ennalta ehkäisevää toimeentulotukea hyvinvointialue voi pääsääntöisesti maksaa, mikäli asiakkaalla on Kelan päätös perustoimeentulotuesta. Toimeentulotuen valtiokorvauksen maksuajan lyhennys kolmesta vuodesta yhteen vuoteen kotoutumislain mukaan ei vähennä asiakkaan tarvetta toimeentulotukeen eikä sinänsä nopeuta työllisyyttä tai kotoutumista ja näin ollen ei myös vähennä julkisia menoja. Päinvastoin korvusaajan lyhentämisellä voidaan lisätä lapsiköyhyyttä ja vaikeuttaa kotoutumisen mahdollisuuksia. Monilla kansainvälisen suojelun saaneilla ja heidän perheillään on tarve sosiaali- ja terveyspalveluihin, esimerkiksi sairauden tai lukutaidottomuuden vuoksi. Työllistyminen ja perheen elättäminen omilla tuloilla vuoden jälkeen on harvinaista eikä voida pitää realistisena suunnitelmana. Tällä hetkellä kotoutuminen pitkittyy kotoutustoimenpiteiden vähyydestä ja

supistumisesta. Kielikurssille tai kotoutumiskoulutukseen pääsyä on monessa kunnassa jouduttu odottamaan jopa vuoden lisääntyneiden asiakasmäärien ja resurssipulan vuoksi mikä vaikeuttaa kotoutujien työllistymistä ja mahdollisuutta itse elättää perhettään. Toimeentulotuesta riippuvaisten asiakasmäärät lisääntyvät johtuen muista sosiaaliturvaetuussäästöistä ja heikentyneestä työllisyystilanteesta. Myös muut rakenteelliset ratkaisut ovat lisänneet toimeentulotukiasiakkaille maksetun toimeentulotuen määrää.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue ei tue kotoutumislakiluonnosta, koska esitetyillä perusteluilla ei saavuteta luonnoksessa mainittuja tavoitteita kotoutumisen ja työllistymisen nopeuttamisesta. Hyvinvointialueilta aiotaan vähentää tulkkausista aiheutuvia korvauksia ja sisällyttää ne laskennallisiin korvauksiin, lyhentää kotoutumisaikaa ja nyt lisäksi lyhentää valtiokorvausten maksuaikaa. Muita, vaikuttavampia toimia, työllistymisen ja kotoutumisen edistämiseksi ei ole tuotu esille.

Ruotsinkielisen lakitekstin korjaamista vastaamaan suomenkielistä lakitekstiä on suositeltavaa sisällöstä riippumatta.

Karlsson Britt-Marie
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite